

Pöytäkirja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma 2021–2022

Aihe: Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman seurantaryhmän 10. kokous

Aika: perjantai 6.5.2022 klo 13.00–15.00

Paikka: TEAMS-kokous

Osallistujat:

Tarja	Aro-Kuuskoski	Pro Lukio ry
Heikki	Blom	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Nikolas	Bursiewicz	Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Marika	Bäckman	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Hannu	Freund	KT Kuntatyöntajat
Katri	Hirvonen	Yksityiskoulujen Liitto ry
Marita	Hokkanen	Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Emma	Holsti	Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry
Kari	Jukarainen	Aineopettajaliitto ry
Päivi	Kamppi	Kansallinen koulutuksen arviointikeskus - Karvi
Teijo	Koljonen	Opetushallitus
Harri	Korhonen	Helsingin kaupunki, kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Kimmo	Koskinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Tuomo	Laakso	Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry
Samuli	Laitinen	Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
Petri	Lehikoinen	Opetushallitus
Jukka	Lehtinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Petri	Lempinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Armi	Nurmi	Suomen opinto-ohjaajat ry
Päivi	Ojala	Suomen Yrittäjät ry
Ari	Ranki	Vantaan kaupunki
Kirsi	Rasinaho	Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Pekka	Risku	Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Mauri	Ronimus	Aikuislukioliitto ry
Miika	Sahamies	Akava ry
Tiina	Silander	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Jukka	Sormunen	Kuopion kaupunki
Annakaisa	Tikkinen	Sivistystyöntajat ry
Aki	Tornberg	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Matti	Tujula	Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto SAKKI ry
Tiina	Tähkä	Ylioppilastutkintolautakunta
Ville	Ukkola	Vammaisfoorumi ry
Lauri	Vaara	Talous ja nuoret TAT ry
Mikko	Vieltojärvi	Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Kyösti	Värri	Suomen Kuntaliitto
Satu	Ågren	Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Kokous avattiin klo 13.00 ja edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Lukiokoulutuksen laatustrategian valmistelua

- *Lukion laatustrategian valmistelua luonnoksen pohjalta*

Lukion laatustrategiaa käytiin läpi ennalta toimitetun luonnoksen pohjalta. Kokouksen aluksi käytiin yleiskeskustelu lukion laatustrategian toteuttamisesta. Esiin nousi kysymys siitä, tuleeko lopulliseen versioon mukaan liitteitä, jossa on mukana mittarit yhdenvertaiselle laadunvarmistukselle? Samassa yhteydessä todettiin myös, että nykyversiossa ei ole Karvi:n kuviota, joka esiintyi edellisessä versiossa. Vastauksena kysymykseen todettiin, että muun muassa loppuluku on vielä kirjoittamatta. Toisaalta laatustrategian tulee huolehtia siitä, että kun koulutuksen järjestäjät ovat hyvin erilaisia esimerkiksi koon suhteen, niin näille voi olla vaikea tehdä yhdenvertaisia mittareita. Ohi lainsäädännön ja opetussuunnitelmien ei voida tehdä sellaista velvoittavaa, joka ei pohjautu säädöksiin.

Koulutuksen järjestäjien näkökulmasta nykyinen suunta näyttää hyvältä. Esiin tuotiin myös, että tämän laatustrategian tulisi helpottaa koulutuksen järjestäjää laatutyössä ja tässä tulisi kirkastaa, mikä rooli eri toimijoilla on laatutyössä. OAJ ilmoitti, että mikäli kriteereitä ei kirjata tähän versioon, niin he tulevat jättämään eriyvän mielipiteen seurantaryhmän työhön. Tämän jälkeisessä puheenvuorossa korostettiin, että on hyvä erotella, mitä tehdään ja miten tehdään. Tämän työn ei tule jäädä pelkästään mitä –tasolle. Samoin tuotiin esiin, että nyt kuvatut laatutekijät ohjaavat hyvin tätä kokonaisuutta. Vantaan kaupungin edustajan mielestä tämä ohjaa nyt varsin hyvin laatutyön tekemistä. Kuntaliitto toi esiin, että kunnilla voi olla omia laatustrategioita, joihin lukiokoulutus myös kuuluu ja näin tämä ohjaustaso on riittävä.

Opetushallituksen näkökulman mukaan nyt lukiokoulutuksessa on jo paljon eri veloitteita tehtävänä ja lisäveloitteita on vaikea perustella tässä tilanteessa. Tämä suunta on hyvä ja paikallisella tasolla voidaan sitten kiinnittää huomiota näihin keskeisiin laatutekijöihin. Yleiskeskustelussa toivottiin myös vielä vahvemmin vammaisten aseman esiintuontia.

Korhonen toi esiin, että lukiokenttä on hyvin erilainen ja tämän työn on hyvä peilata opetussuunnitelmatyötä. Tämä on nyt oikein hyvä ilman tiettyä reseptiikkaa.

Johdanto

Tietystä tekstikohdasta on hyvä poistaa vuosi 2030 ja siirtää se otsikkoon. Laatutekijöistä voisi miettiä, tuleeko niitä neljä vai viisi?

Visio

Aluksi tähän ei ollut kommentteja, mutta myöhemmin huomautettiin, että visiossa voi kiinnittää huomiota kohtaan tietoperustaisuus.

Laadun varmistus suomalaisessa koulutusjärjestelmässä

Puheenjohtaja totesi, että jos halutaan kovin paljon avata vuoden 2030 näkökulmaa, niin siihen liittyisi myös paljon muuta ja näin fokus saattaisi siirtyä aivan muualle. Samoin tietoperustaisuus voitaisiin avata loppuluvussa. Tämän otsikon kohdalla käytiin keskustelua kolmen ensimmäisen kappaleen merkityksestä ja tarpeesta tiivistää tekstiä. Näiden asioiden yhteyteen kaivattiin konkretiaa. Tästä kappaleesta myös pidettiin. Tätä kuvausta pidettiin koulutuksen järjestäjille mahdollisesti hyvänä.

Keskeiset toimijat

Keskeisten toimijoiden kohdalla ehdotettiin lisättäväksi Sidosryhmät ja kumppanuudet –kohtaan kansalaisjärjestöjä ja urheiluseuroja. Järjestöt voivat olla myös mukana lukion laatutyössä. Keskustelussa oli esillä myös kustantajat, oppimateriaalien tuottajat ja opetusteknologian valmistajat.

Ylioppilastutkintolautakunta tekee korjauksen heitä koskevaan kohtaan. Paikallistason merkitystä korostettiin, sillä yksittäiset lukiot vastaavat koulutuksesta ja sen laadusta.

Toimintaympäristön kuvaus

Keskustelu lähti liikkeelle opiskelijavalinta –maininnan kohdalta eli niiden vaikutusta ei tässä kannata korostaa liikaa, sillä aina kulloisetkin valintakriteerit vaikuttavat opiskelijoiden lukiovalintoihin. Samassa yhteydessä tuotiin esiin Uljaksen kolumni HS:ssa siitä, että hänen kohdallaan nykyiset valintakriteerit eivät olleet vaikuttaneet ollenkaan lukioaikaisiin opintovalintoihin. Esiin nousi myös kohta, jossa todettiin, että lukiokoulutus on perusopetuksen jatke. Se on myös paljon muutakin (yleissivistävä tarkoitus). Tätä kohtaa toivottiin muokattavan tai poistettavan.

Väestökehitys

Satu Ågren nosti esiin, että tämä vaikuttaa jonkin ajan kuluttua lukioon ja tätä voisi täsmentää todeten, että valtaosa opiskelijoista lukiossa on nuoria. Tätä tekstiä toivottiin tiukennettava ja esimerkiksi seudullinen näkökulma olisi hyvä tässä. Kamppi toi esiin, että väestökehitys, lukiokoulutuksen saatavuus ja saavutettavuus sekä digitalisaatio kuuluvat yhteen. Puheenjohtaja summasi keskustelun, että tämä ilmiö on alkanut jo kauan sitten ja nyt siihen on hyvä kiinnittää huomiota.

Muuttuvat osaamistarpeet

Ei kommentteja tähän kohtaan.

Digitalisaatio

Pekka Risku nosti esiin, että pedagoginen näkökulma olisi liitettävä tähän digitalisaatiota koskevaan kohtaan mukaan. Ville Ukkola totesi, että tätä kohtaa voisi tarkastella myös hieman kriittisesti, sillä digitalisaatio tulee haastamaan vammaisten opetuksen järjestämisen uudella tavalla. Lauri Vaara toi esiin, että digitaalisuus tarjoaa huomattavia mahdollisuuksia ja myös non- ja informaalin oppimisen yhdistäminen on nyt paljon helpompaa.

Hyvinvointi ja osallisuus

Ei kommentteja tähän kohtaan.

Lukiokoulutuksen laatutekijät

Laatutekijät –termin kohdalla voisi käyttää laadunhallinta. Se sai tukea mm. chat-keskustelussa.

Laadukas oppiminen

Kolmannessa kappaleessa voisi tehdä stilisoinnin termin kohtaan yhtenäisiä eli sen voisi korvata sanalla monipuolisia. Monipuolisia oppimisympäristöjä kuvaaviin kohtiin tulisi kiinnittää tarkempaa huomiota. Lukion opetussuunnitelmien olisi hyvä esiintyä tässä kohdin. Tässä kohdin esitettiin myös kysymys, että voisiko tässä käyttää esimerkkejä vai rajaavatko ne vain koskemaan niitä? Loppulukuun voidaan tehdä maininta, että laatutyön voi aloittaa keskeisimmistä asioista ja ei kaikkea tarvitse heti alussa tehdä, vaan täydentää sitä vähitellen. Opetussuunnitelman mukaan otto tähän kohtaan sai kannatusta ja esimerkit voisivat toimia myös hyvin tässä kohden. Esimerkit voisivat auttaa koulutuksen järjestäjiä laatutyön aloittamisessa. Pj totesi, että asiasta käytiin keskustelu ja esimerkkejä voi laittaa Aki Tornbergille. Pekka Risku toi esiin, että esimerkit ja myös laatututorien maininta tässä kohden voisi olla hyvä.

Samoin kannattaisi katsoa esimerkiksi ammatillisen puolen laatukilpailu –kohtaa. Liitteeksi ehdotettiin erilaisia esimerkkejä ja tämä esitys sai kannatusta. OAJ totesi, että tämä on oikea suunta ja yksi askel eteenpäin tässä työssä.

Saavutettavuus

Ensimmäisen kappaleen alkuun voisi nostaa myös lukioiden aikuiskoulutuksen saavutettavuuden. Samalla todettiin, että riittääkö tämä nykyinen saavutettavuuskuvaukseen? Tästä puuttuu ehkä keskeisin saavutettavuuden ulottuvuus eli alueellinen saavutettavuus. Tämä näkökulma sai kannatusta eli tämä näkökulma voisi olla laajempi. Puheenjohtaja toi esiin, että tässä ei haluta ottaa kantaa lukion kouluverkkoon. Yleiskommenttina todettiin, että yksittäinen koulutuksen järjestäjä ei voi juurikaan saavutettavuudelle paljon tehdä. S2 opetus toivottiin otettavan myös tässä kohdassa esiin. Samoin digitalisaation voisi myös nostaa tässä esiin eli mukana voi olla useita koulutuksen järjestäjiä koulutustarjontaa suunnittelemassa ja toteuttamassa digitalisaation avulla. Tämä kohta täytyy kirjoittaa uudelleen.

Hyvinvointi ja osallisuus

Annakaisa Tikkinen nosti esiin henkilöstön esiin nostamisen tässä kohden. Ari Ranki toi esiin pienen stilisoinnin eli sanajärjestys tulee vaihtaa heti alkukappaleessa. Samoin oppilaskunnan rooli on huomioitava. Muissa puheenvuoroissa toivottiin tässä kohden mukaan otettavan lukiokoulutuksen suuren ytimen. Esimerkki aliedustetuista ryhmistä tästä voidaan poistaa yhdenvertaisuuden nimissä. Myös kahden viimeisen kappaleen kohdalle toivottiin muutosta. Puheenjohtaja toivoi konkreettisia esityksiä korjauksiksi. Esiin nostettiin myös se, että dokumentaatio on mainittu usein tässä kappaleessa, mutta toisaalta sitä kohden esiintyy myös eri tahoilla ylitulkintaa. Kamppi totesi, että kun näitä alaotsikoita ei ole yksilöity tarkemmin, niin Karvi joutuu laatimaan nämä laatuominaisuudet myöhemmin.

Kehittyvä toimintakulttuuri

Pekka Risku totesi, että tässä voisi painottaa osaamisen kehittämistä ja osaamisen johtamista. Samoin laajeneva digitaalinen toimintaympäristö olisi hyvä huomioida. Opettajan perusosaamiseen voi myös kiinnittää huomiota eli tarkemmin, mitä siihen kuuluu? OAJ kysyi, että mitä näillä tarkoitetaan konkreettisesti? Kappaleen kohdassa, jossa kerrottiin opetukseen tuotavan jotain lisää, niin eikö digitaalisuus voisi ottaa myös samalla jotain pois. Huoli on, että jos koko ajan tuodaan lisää, mutta mitään ei oteta pois, niin sekään ei ole välttämättä hyvä asia (tässä kohden kyse oli digimateriaalien tulosta opetukseen, mutta perinteisiä ei voi myöskään poistaa). Esille nostettiin myös se, että lukion laatustrategia on eteenkin tarkoitettu helpottamaan opetustyötä, ei niinkään sen ulkoisen arvioinnin helpottamista varten. Jukka Sormunen totesi, että digitalisaatio voi korvata jotain ja digitalisaation vaatimuksista hän nosti esiin ajatuksen, että miten noita kaikkia kohtia voidaan vaatia seurattavaksi? Vastaus voisi olla esimerkiksi se, että nämä asiat olisi luetteloitu liitteessä ja siihen lukiokoulutuksen järjestäjä laittaisi rasti ruutuun, että hoidettu. Silloin laatukriteeri olisi täytetty siltä osin. Opinto-ohjauksen kohdalla myös termi korvata nähtiin ongelmallisena, sillä kaikkea siellä ei voi korvata esimerkiksi erilaisia kohtaamisia opiskelijoiden kanssa. Puheenjohtaja totesi, että katsotaan, miten tätä voidaan muokata.

4. Seuraava kokous

Seuraava kokous on 7.6.2022 klo 9.00-10.00

5. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 15.00.